

MELDRØJER I RUG

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Mere udbredte angreb er tabsgivende pga. rensesvind og fradrag i kornprisen.

Der er i flere tilfælde meldt om angreb af meldrøjer i rug. Der kan pt. ikke siges noget om evt. landsdels- og sortsforskelle.

Fugtigt og køligt vejr under blomstringen fremmer angreb, fordi blomstringsperioden herved forlænges. Smitte kan kun ske under blomstring. Alle faktorer, der betinger en hurtig bestøvning og dermed en kort blomstring, forebygger derfor angreb. Der ses derfor tit flest meldrøjer i kørespor, hvor rugen blomstrer længere. Ved kraftige angreb kan det derfor være aktuelt at høste køresporene separat. Vækstregulering kan til tider også øge angrebsgraden, fordi blomstringen af sideskuddene bliver forsinket (se også Oversigt over Landsforsøgene 2017 side 43). For at hvilelegemerne i jorden kan spire, er det også nødvendigt med fugtighed op til blomstring. Ud fra vejrforholdene skulle man derfor mange steder ikke forvente meget meldrøjer i år.

Skal der igen dyrkes rug i marker med angreb anbefales pløjning. Meldrøjer overlever kun ca. 1 år i jorden.

I udsæd af hybridrug 1. generation er tilladt 9 meldrøjer pr. kg og i udsæd af rug 6 meldrøjer pr. kg udsæd.

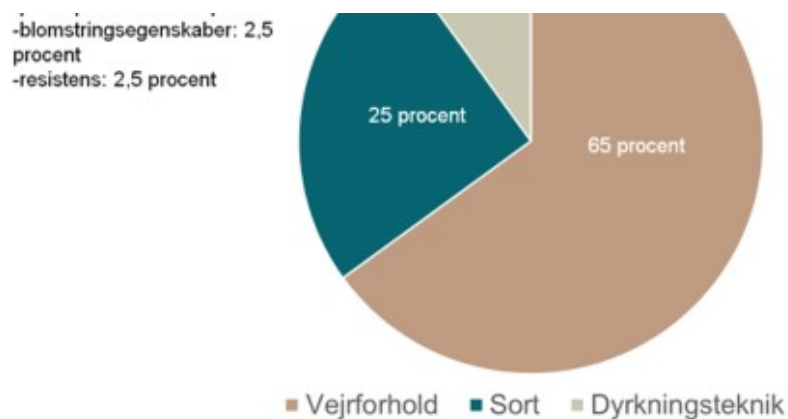
Angrebsstyrken svinger meget fra år til år, hvilket viser, at klimaet har størst betydning for angrebsstyrken. Se figur 1.

Hvad påvirker angrebsstyrken af meldrøjer ?

Anslåede værdier, B. Rodemann, JKI Tyskland

Sortsmodtagelighed:
-pollenproduktion: 20 procent

Figur 1. Betydningen af forskellige faktorer for angreb af meldrøjer anslået af JKI, Tyskland.

SORTSFORSKELLE

Forædlerne har de senere år gjort store fremskridt i forædlingen, og hybridsorterne er i dag generelt mindre modtagelige end tidligere, hvilket bl.a. skyldes, at sorterne producerer og spreder mere pollen.

I den tyske sortsafprøvning ved Bundessortenamt, BSA testes rugsorternes modtagelighed for meldrøjer via kunstig smitte under blomstring. Se tabel 1. Kun data fra flere lokaliteter og over flere år vises. Sorternes modtagelighed i smitteforsøg kan nemlig godt variere fra lokalitet til lokalitet og fra år til år. Data fra forsøg med naturlig smitte er ikke velegnet, fordi en tidlig naturlig smitte især vil vise angreb i de tidligt blomstrende sorter og en sen smitte i de sent blomstrende sorter.

Alle de angivne sorter i tabel 1 er hybridsorter. Modtageligheden angives på en 1-9 skala, hvor 9 er meget modtagelig. I Danmark sælges også sorten Stannos, men firmaet oplyser, at sorten ikke er testet hos BSA, og der foreligger ikke andre data for modtageligheden. Sorten SU Pluralis er heller ikke testet ved BSA, men forædleren angiver ud fra interne forsøg, at sortens modtagelighed er på samme niveau som SU Performer.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at man i den tyske sortsafprøvning kun tester de enkelte sorters modtagelighed. Det er velkendt, at nogle sorter (SU-sorter) kun sælges med 10 procent af en populationssort iblandet, som forbedrer bestøvningen og dermed nedsætter angrebene af meldrøjer. Som tommelfingerregel kan karakteren derfor reduceres med 1, hvis der er iblandet en populationssort. Tyskerne angiver dog, at det godt kan variere fra år til år, hvor effektiv effekten er af iblanding af populationssorten.

AU har i år igen testet modtageligheden af forskellige sorter, men data foreligger først senere. Se data fra 2018 i [Rugsorters modtagelighed for meldrøjer](#). I 2018 var der kun relativ små forskelle blandt de dyrkede sorter. AU tester - i modsætning til BSA - sorterne med iblanding af en populationssort for de sorter, som markedsføres med iblanding af en populationssort (SU-sorter).

De foreløbige resultater fra forsøget ved AU i år viser, at angrebene er højere i SU-sorterne Performer og Arvid og også i Helltop end i KWS sorterne i tabel 1 trods iblanding af en bestøversort i SU-sorterne.

Tabel 1. Modtagelighed mod meldrøjer jævnfør tysk sortsliste, BSA 2019.

Sort	Modtagelighed for meldrøjer, 1-9 skala, hvor 9 er mest modtagelig
Helltop	4
KWS Livado	4*
KWS Binntto	4
KWS Vinetto	4
KWS Loretto	4*
KWS Serafino	3
KWS Tayo	4*
KWS Jehtro	4*
SU Performer	6**
SU Arvid	5**

* KWS oplyser, at sorten får denne karakter på den nye BSA liste.

** Sorterne sælges kun iblandet 10 procent af en populationssort.

MELDRØJERE ER GIFTIGE

Meldrøjerne er giftige og kan hos svin forårsage hale- og ørenekroser, reduceret foderoptagelse, abort og mælkemangel hos søer, hvorfor der ikke bør være meldrøjer i foderet til søer. I foder til smågrise og slagtesvin bør der være maks. 0,05 procent meldrøjer i foderet. Det gælder også i foder til kvæg. Se yderligere i [Svampetoksiner](#). Se også [Hold øje med meldrøjer i foderrug til kvæg](#). Ved afsætning til brødrug er grænsen også 0,05 procent.

FRADRAK VED ANGREB

Grovvarefirmaerne beregner et svind ved over 0,05 eller 0,06 procent meldrøjer (0,05 procent svarer til 7-18 stk. meldrøjer eller brudstykker pr. kg korn). I tabel 2-3 ses fradrag i pris og rensesvind ved angreb hos Danish Agro og DLG. Ved højere forekomster end i tabellerne foretages en individuel aftale. Det fremgår, at det er dyrt at have mere udbredte angreb af meldrøjer. Ved et indhold på 0,06-0,2 procent beregner et firma f.eks. et svind på 4 procent af udbyttet, ligesom rugprisen yderligere reduceres med 6,5 kr pr. hkg. Ved et udbyttelniveau på 75 hkg/ha svarer det til et tab på 788 kr pr. ha ved en kornpris på 100 kr pr. hkg. Ved højere angreb beregnes et større svind, og fradraget i kornprisen højere.

Tabel 2. Fradrag pga meldrøjer, Danish Agro.

--

Indhold af meldrøjer, pct.	Fradrag
0,06-0,20	6,5 kr/hkg og rensevind på 4,0 procent
0,21-0,40	7,0 kr/hkg og rensesvind på 6,0 procent

Tabel 3. Fradrag pga meldrøjer, DLG.

Indhold af meldrøjer, pct.	Fradrag
0,05-0,5	6,5 kr/hkg og rensevind på 3,0 procent

Billede 1. Meldrøjer i grønskud fra kørespor.

Billede 2. Brudstykke af meldrøjer i høstet rug.

© 2021 - SEGES Projektsitet